

Latvijas Republikas Valsts prezidenta kanceleja Prezidenta preses dienests

Pils laukums 3, Rīga-50, LV-1900, tālr. 7092122, fakss 7320404,
prese@president.lv, www.president.lv

Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas runa Žanim Lipkem veltītā pieminekļa atklāšanā 2007. gada 4. jūlijā

Valsts prezidentes runa Latvijas tautai 2007.gada 7.jūlijā, Latvijas Televīzijā

Mīļie tautieši,

Ir pienācis brīdis man teikt jums ar Dievu kā Latvijas Valsts prezidentei, un tajā pašā laikā teikt jums uzredzēšanos kā Vairai Vīķei-Freibergai, kā Vairai, kā VVF jeb kā nu katrs mani bija ieradis saukt. Es būšu jūsu rīcībā visu sava mūža atlikušo laiku, un es ļoti ceru, ka ar daudziem no jums mūsu ceļi krustosies, un vēl daudz labu un interesantu darbu mēs padarīsim kopā.

Pēdējos astoņus gadus mēs esam nostaiģājuši kopā un iesoļojuši vēsturē tādā īpašā ziņā, un tā ir unikāla. Prezidents ir tikai viens pats valstī, un viens pats savā vēstures periodā. Es jūtos visiem ļoti pateicīga par to sirsnību, ar kuru mana ievēlēšana 1999.gada 17.jūnijā tika sagaidīta un uzņemta no tik daudzu tautiešu puses. Es dzirdēju dažādus stāstus, kā un kurā vietā tas noticis, vai nu sēžot pilsētā pie televizora vai kaut kur laukos pie ugunsкура. Tās gaviles un tas prieks, kas tajā brīdī valdīja pār lielu Latvijas daļu, man deva iedvesmu, man deva spēku, man deva pārliecību, ka visi kopā ar šo tēvzemes mīlestību, ar šīm gaidām par tās labklājību, ar šo vēlēšanos, lai tai klātos labāk, ar šādu garīgo spēku mēs daudz ko varēsīm paveikt.

Gadiem ejot, dažam šķiet, ka esam progresējuši brīnišķīgi. Es sevi iekaitu to starpā. Ne visiem vienmēr iet vienādi viegli, dažam iet grūti un pat grūtāk nekā agrāk, diemžēl, arī tā ir neatņemama daļa no dzīves, bet, ja raugāties uz valsti kopumā, tad mums pašiem ir jāatzīst, un to apliecina daudzi no citām zemēm, ka tas progress, kas notiek, tas uzplaukums, tās pārmaiņas ir ļoti straujas, tās ir acīmredzamas, un lielais vairums no tām tiešām iet uz uzlabojumu.

Tās gaidas, kas saistījās ar jaunievelēto prezidenti 1999.gadā, es esmu centusies ar visiem saviem spēkiem, pēc vislabākās sirdsapziņas arī piepildīt. Bet te nu man tūlīt jāsapaka, ka ne visas piepildīt ir manos spēkos. Mūsu demokrātija vēl ir relatīvi jauna, un vēl daudziem tautiešiem nav īsti skaidrības par to, kā darbojas šis demokrātiskais process, ko nozīmē visi Satversmē iekļautie panti, kurš kurā brīdī un par ko ir atbildīgs, un pie kurām durvīm ir jāklauvē, ja par kaut ko ir nepieciešamība sūdzēties jeb palīdzību prasīt. Valsts prezidenta kanceleja visus šos gadus ir bijusi tā vieta, kur ļaudis vērsās tad, kad nezināja, pie kā doties. Mēs esam centusies palīdzēt, pārsūtīt lietas pēc piederības tur, kur izpildvarai vai pašvaldībām ir lemtspēja vai līdzekļi, lai konkrēti un praktiski lietas risinātu. Daudzos gadījumos esam centusies iejaukties, palīdzēt visdažādākos veidos, tajā skaitā privātos, un par to man ir gandarījums, ka ir izdevies diezgan lielam skaitam palīdzēt, taču tā ir bijusi manas prezidentūras varbūt vislielākā frustrācija, ka nebija iespējams atbildēt uz visiem aicinājumiem, uz kuriem gribētos reaģēt.

Manā vārdā ir nodibinātas vairākas stipendijas, taču diemžēl nebija iespējams tādus līdzekļus, kā vēlētos nodot, nedz arī valsts kasē kas tāds bija paredzēts, lai varētu visiem tiem izcili talantīgajiem bērniem, kuru skolotāji vai vecāki vērsās pie manis, izkārtot vai sniegt finansiālo atbalstu. Tas ir tikai viens piemērs tam, ka Latvijā Valsts prezidentam

nav izpildvaras funkcijas, valsts naudas un kases turētāji ir izpildvara un pašvaldības, un viņi ir tie, kas izlemj visu, kas ar naudu ir saistīts. Prezidentam, diemžēl šajā ziņā iespējas ir ļoti mazas, un tas nav tamdēļ, ka prezidents nesaprastu, cik grūti dažiem iet, tas nav tamdēļ, ka prezidents nezinātu, kā ļaudīm klājas, bet gan tādēļ, ka tīri cilvēcīgi nav to resursu, nav tās atbildības, nav tas iespējas, lai vienmēr un visur varētu reaģēt tieši tajās praktiskajās lietās, kas ir izpildvaras rokās. Taču savā kompetencē esmu centusies darīt visu, lai tajā skaitā arī praktiskās dzīves lietas sakārtotos tādā veidā un virzienā, ka katram Latvijas iedzīvotājam ar katru gadu būtu labākas iespējas savu dzīvi veidot tādu, kādu mēs demokrātiskā un pārtikušā valstī gribētu redzēt.

Šobrīd mums jau ir ļoti daudz ļaužu, kam dzīvē ir ļoti veicies. Mums proporcionāli jau ir vairāk miljonāru nekā dažai labai pārtikušai valstij, taču mums ir arī pārāk daudz tādu, kas dzīvo zem nabadzības sliekšņa. Es domāju, nākotnes uzdevums mums būs ļoti nopietni gādāt, lai iznīcinātu šo plaisu, lai bagātie varētu uzturēt šo valsti ar visiem tiem resursiem, kā tas ir demokrātijā paredzēts, un lai tie, kas ir trūcīgi, varētu virzīties sabiedrībā ar katru gadu uz augšu, lai mums izveidotos stabila vidusšķira, kas ir viens no labākajiem garantiem stabilai demokrātijai.

Kopš iestājāmajies Eiropas Savienībā, mums no tās ir nācis ļoti daudz labuma, bet kā jau es to sen paredzēju, robežu atvēršana uz citām bagātākām zemēm aizvilinās prom daudzus no spējīgiem Latvijas ļaudīm. Latvijai šī viņu prombūtne sāpīgi pietrūkst, bet kā jau to atgādināja Īrijas prezidente savā nesenojā valsts vizītē Latvijā, te ir iespējamība abām pusēm gūt savu labumu. Īrija pašlaik ir bagāta zeme, kas strauji aug un attīstās un kur vajag darba roku, bet tur ir darba devēji gatavi par to ļoti labi maksāt. Bet ne vienmēr tā tāda bija – Īrija ir gājusi cauri ļoti, ļoti grūtiem laikiem. Es esmu pārliecināta, ka arī mēs tiksīm saviem grūtiem laikiem pāri, un esmu pilnīgi pārliecināta, ka mums ir visas iespējas to izdarīt daudz ātrāk nekā Īrija, ko mēs tik ļoti apbrīnojam, to savulaik izdarīja.

Mans vēlējums būtu, lai katrs, kurš dzīvo Latvijā, saprastu, ka Latvija būs tāda, kādu mēs katrs to veidosim, ka mūsu tauta ir tik maza, ka katrs viens ir tai vajadzīgs un nepieciešams, katrs viens cilvēks, kas aizbrauc, Latvijai sāpīgi pietrūkst, un mēs visi viņus mīļi gaidām un ceram, ka viņi kādu dienu atnāks atpakaļ bagāti varbūt ar līdzekļiem, ar kapitālu, noteikti bagāti ar pieredzi un ar zināšanām, un tad, es ļoti ceru, liela daļa no viņiem saskatīs iespējas šeit, šajā zemē, kopā mums visiem augt, zelt un attīstīties.

Man bija tā laime sākt savu prezidentūru ar lielas mīlestības un uzticības izpausmēm no manas tautas. Man ir bijusi vēl lielāka laime piedzīvot tagad, savu prezidentūru beidzot, man pilnīgi necerētu, negaidītu, pilnīgi unikālu, latvisku un skaistu atvadu brīdi ar ziediem no savas tautas. Katram vienam, kas vienu pļavas puķīti, kas vienu ziedu no sava dārza vai puķu poda pievienoja šai ziedu jūrai, es gribētu pateikt dziļu paldies.

Es esmu manījusi jūs sev blakām visus šos gadus. Es esmu manījusi Jūsu mīlestību uz savu tautu, Jūsu vēlmi palīdzēt savai valstij kā tādu garīgu vibrāciju, kas man bija visapkārt. Es jūs sajutu sev pie pleca arī tad, kad jūs fiziski nebijāt man blakus. Šī sajūta parādījās atmodas laikā, kad latvieši apzinājās to lielo garīgo spēku, kas attīstās Dziesmu svētkos, kas attīstās kopējos pasākumos, it sevišķi priekos, bet arī protesta gājienos, ja tas nepieciešams. Šī pleca sajūta, šī mīlestība, kas mūs vieno uz savu tautu un zemi, un Latvijas valsti, tā ir Latvijai vislielākais spēks un vislielākais resurss, jo no tās veidojas, manuprāt, kaut kas garīgā plāksnē ļoti līdzīgs tam, kas notiek kodolreakcijās ar atomisko enerģiju. Es tiešām kā zinātniece redzu šeit analogiju tam garīgam spēkam, kas attīstās lielai ļaužu grupai izvirzot un saskatot sev vienu kopēju mērķi, izjūtot savās sirdīs vienu kopēju vēlēšanos, un it sevišķi atdodot sirdi šim mērķim un dāvājot tam savu mīlestību.

Man viss mūžs ir pagājis mīlestībā uz Latviju un Latvijas tautu, arī visus tos garos gadus, kad tā man bija tikai tāls sapnis ar dažām bērniības atmiņām un ar zināšanām, kas iegūtas visai netieši, caur citu stāstījumiem, vēstures liecībām un grāmatu rakstiem. No pirmās reizes, kad atgriezios Latvijā, es izjutu to, ko ir tikai iespējams izjust ar savējiem, ar saviem ļaudīm. Es esmu bijusi laimīga būt kopā ar jums kā ar savējiem, es esmu pateicīga,

ka jūs esat mani kā savējo uzņēmuši savā vidū. Man šķiet, ka mēs labi saderam kopā, man šķiet, ka mēs vēl daudz ko varam izdarīt kopā.

Es ar prieku raugos nākotnē pēc šī maģiskā datuma 07/07/2007 gan Latvijas kā valsts dzīvē, gan manā personīgā dzīvē, gan arī visu to jauno cilvēku dzīvēs, kas tieši šo dienu ir izvēlējušies, lai slēgtu mūža derību un lai veidotu jaunas latviskas ģimenes. Es novēlu visiem jaunlaulātiem, lai viņiem būtu mīlestība un satiecība savā starpā, lai ar katru gadu augtu viņu labklājība, lai viņi audzinātu veselus un gudrus bērnus, kas augs Latvijai, un es aicinu visus mūs domāt, ka šajā skaistajā un maģiskajā datumā mums tagad visiem paveras ļoti skaista un jauna vēstures lapa, jauns periods mūsu dzīvē un mūsu valstī, un tikai no mums ir atkarīgs, kādas lietas un sasniegumus mēs visi kopā varēsim tur ierakstīt. Es ļoti mīlu jūs visus, es pateicos par jūsu mīlestību, un visiem es jums saku – paldies un uz redzēšanos!